

Wegwijzer PMD

Hoe kom ik tot meer en betere gescheiden inzameling en recycling van PMD?

Waarom aan de slag met PMD?

PMD is een afkorting van de materiaalstroom plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drinkpakken. Een andere term die ook wel wordt gebruikt is PBD, wat staat voor plastic, blik en drinkpakken. Deze verpakkingen worden al dan niet gescheiden ingezameld en na sortering gerecycled. Des te schoner de stroom, des te groter het aandeel dat daadwerkelijk gerecycled kan worden. Daarom is het van belang dat er zo veel mogelijk etensresten en andere vervuiling buiten de stroom blijft.

Plastic en metalen moeten verplicht gescheiden worden ingezameld op basis van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen. Veel gemeenten zamelen al PMD in, toch zien we nog veel kansen om de inzameling en recycling te verbeteren. Dat is goed voor de circulaire economie, maar ook voor u als gemeente. De gemeente is een belangrijke schakel in de keten om te komen tot daadwerkelijke recycling. Gemeenten ontvangen een inzamelvergoeding van het verpakkende bedrijfsleven voor de gescheiden inzameling van PMD (Besluit Beheer Verpakkingen). Een mindere kwaliteit of een vervuilde stroom PMD kan afkeur tot gevolg hebben, wat vervolgens leidt tot extra kosten voor

de gemeente. Het is daarom belangrijk voor gemeenten om onder de afkeuringsnormen te blijven.

De verschuiving van verbranding naar recycling van PMD zorgt voor een reductie van CO₂-uitstoot. CE Delft heeft [onderzoek](#) gedaan naar de klimaatimpact van 13 verschillende materiaalstromen waaronder kunststof, drankenkartons en metalen verpakkingen. Voor kunststof en drankenkartons is de impact van recycling ten opzichte van verbranden evident.

Wat is de relatie met (het halen van) de VANG-ambitie?

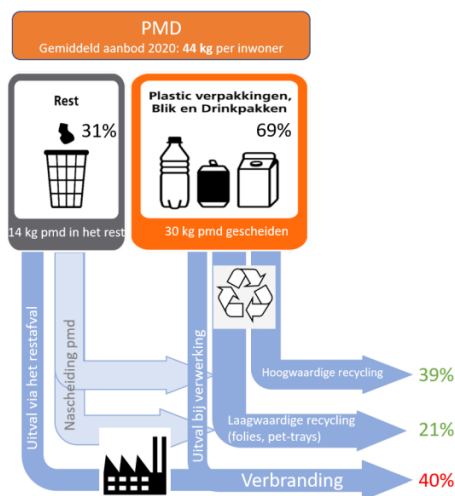
Het Rijksprogramma 'Van Afval naar Grondstof' kent de doelstelling om het afval gescheiden in te zamelen en jaarlijks maximaal 100 kilogram restafval per persoon te laten resteren. Van de ruim 44 kilo PMD per inwoner wordt 69% gescheiden ingezameld en belandt nog 31%

met het restafval in de verbrandingsoven. Willen we het doel van 100 kg restafval per persoon halen, dan is het goed scheiden van PMD van belang.

Gemeenten kunnen kiezen voor bron- of nagescheiden inzameling van PMD. Bij brongescheiden inzameling is een gemeente verantwoordelijk voor de kwaliteit van het ingezamelde materiaal om de bijbehorende inzamelvergoeding te ontvangen. In de Ketenovereenkomst is vastgelegd dat brongescheiden PMD voor minimaal 85% uit PMD en maximaal 15% stoorstoffen (vervuiling) dient te bestaan. Ook kunnen gemeenten kiezen voor nascheiding van PMD uit ongescheiden ingezameld restafval. Dit wordt vooral in aanvulling op het brongescheiden van PMD gedaan, veelal bij gemeenten met veel hoogbouw en in stedelijke gebieden.

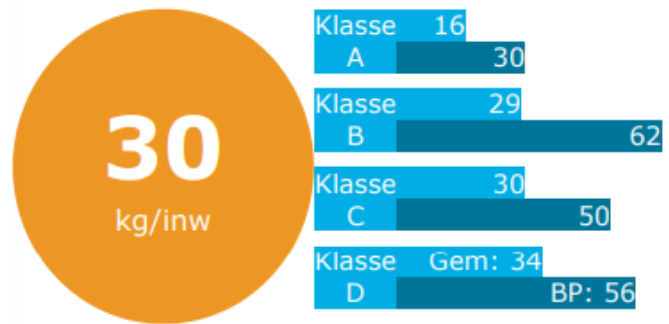
Belang van Kwaliteit

Naast meer gescheiden inzamelen is ook de *kwaliteit* van het ingezamelde PMD van belang. Wanneer de kwaliteit en samenstelling van het ingezamelde PMD niet voldoende is, bestaat er kans op afkeur. Dat brengt kosten met zich mee voor een gemeente. Daarnaast zorgt een minder goede kwaliteit ervoor dat er minder kan worden gerecycled. Onderstaande figuur uit de [landelijke benchmark huishoudelijk afval](#) laat zien dat niet al het gescheiden PMD wordt gerecycled. Van al het vrijgekomen PMD wordt gemiddeld 39% hoogwaardig gerecycled, 21% laagwaardig en belandt 40% in de verbrandingsoven.

Hoe weet ik wat de stand van zaken is in mijn gemeente?

Om te komen tot meer en betere recycling van PMD is het nodig dat gemeenten meer inzicht krijgen in hun prestaties en de PMD-keten. Dit betekent inzicht in inzamelresultaten, de kwaliteit van het ingezameld PMD en inzicht in de keten (wat gebeurt er na inzameling met het PMD?). Samen met de inzamelaar en verwerker kan dit inzicht worden verkregen en actie worden ondernomen om de kwaliteit van de keten te verbeteren. [De landelijke benchmark huishoudelijk afval](#) biedt inzicht in de prestaties van de deelnemende gemeenten op het vlak van PMD. Op pagina 16 vind je de resultaten van gemeenten op het vlak van PMD-inzameling en de bijbehorende kosten.

Figuur 1. Gescheiden PMD per stedelijkheidsklasse: in het lichtblauw het gemiddelde, in het donkerblauw de best practice per stedelijkheidsklasse (Benchmark huishoudelijk afval, 2021)

Welke mogelijkheden zijn er voor verbetering?

In opdracht van [het Platform Ketenoptimalisatie](#) (PKO) werkt de werkgroep inzameling aan een plan om gemeenten handvatten te geven om de kwaliteit van het door hen ingezamelde PMD te optimaliseren.

Belangrijke thema's voor verbetering die in meerdere handreikingen en onderzoeken naar voren komen, zijn het optimaliseren van lokale inzamelsystemen, heldere communicatie met inwoners, prijsprikkels en handhaving en controle en/of de inzet van afval- en buurtcoaches.

Enkele praktijkvoorbeelden:

- [Terugwinnaars ROVA](#) (bijvoorbeeld in de gemeente Dinkelland)
- [Doe mee met PMD](#) (campagne van ACV, Area, AVU, Circulus, GAD Gooi- en Vechtstreek, ROVA)
- Campagne van PKO: <https://www.recycleklaar.nl/>

Hoe pak ik dat aan?

- Start met het uitvoeren van een sorteeraanlyse op het ingezamelde PMD en toets de resultaten aan de PMD specificaties conform het landelijke protocol.
- Maak de gehele keten inzichtelijk: van inzamelmoment tot hoe recycling verderop in de keten vorm krijgt. Gemeenten kunnen meer inzicht krijgen in de inzamelresultaten per type route, wijk of zelfs straat. Vaak zijn het bepaalde routes, wijken of straten die voor specifieke vervuiling zorgen. Wanneer je als gemeente weet waar de afkeur zit en wat de oorzaken zijn, kun je gericht aan de slag met verbetering. De **Handreiking 'Aandacht voor kwaliteit PMD'** van het Platform Ketenoptimalisatie (PKO) heeft best practices en good practices gebundeld op basis van een PDCA cyclus. (Handreiking voor gemeenten bij het optimaliseren van de kwaliteit van het door hen aan de bron ingezameld PMD: **PKO, Werkgroep Inzamelen, 2021** – [Handreiking 'Aandacht voor kwaliteit PMD'](#))
- Definieer de problemen en oorzaken: bijvoorbeeld in wijk X is veel afkeur, dat komt door stoorstof Y.
- Zorg dat de benodigde data beschikbaar zijn. Meten en monitoring op detailniveau is niet altijd haalbaar om op eigen initiatief uit te voeren, maar ketenpartners registreren alle gegevens. Kijk welke ruwe data er beschikbaar is voor je gemeente via inzamelorganisaties of contractpartners.
- Evalueer de huidige aanpak en instrumenten die al ingezet worden en kijk waar ruimte is voor verbetering, eventueel op wijk-, route- of straatniveau.

Wil je, naast de informatie die deze VANG-Wegwijzer biedt, wat intensiever aan de slag met het verbeteren van de kwaliteit van PMD? Meld je dan aan voor de **VANG-Academy PMD**. In dit traject ga je met een groepje vergelijkbare gemeenten, onder begeleiding, aan de slag met het optimaliseren van de PMD-inzameling (en verwerking) in jouw gemeente. Ook kan je natuurlijk contact opnemen met een van onze [VANG-adviseurs](#). Zij kunnen je op weg helpen bij de aanpak van PMD.

Leesvoer

- Stantec iov PKO/Nedvang, 2020 – [PMD, Handvatten voor verbetering](#)
- Onderzoek naar samenstelling ingezameld kunststof/PMD verpakkingen – het effect van inzamelsystemen: Eureco/WUR iov LCKVA, 2017 – [Samenstelling ingezameld kunststof/PMD verpakkingen](#)
- Factsheet verbeteren kwaliteit met communicatie: LCKVA, 2016 – Factsheet: [Communicatie Verbeteren kwaliteit inzameling kunststof verpakkingafval / PMD door gemeenten](#)
- Onderzoek uit Nijmegen naar gedragsbeïnvloeding bij scheiding PMD-verpakkingafval. Uit de samenvatting: 'Het verzamelen van PMD in Nijmegen is goed aangeslagen. Er is in het bestaande systeem nu ruimte voor optimalisaties. En: de kwaliteit van het ingezamelde verpakkingafval (kunststof, metaal, drankenkarton) kan duidelijk beter. Dit onderzoek geeft in dit verband informatie (achtergronden) over onderwerpen als non-participatie en kennis en middelen om scheiding van PMD te bevorderen.' Gemeente Nijmegen, Onderzoek en Statistiek, 2017 – [Gedragsbeïnvloeding scheiding PMD-verpakkingafval](#)
- [De optie en argumentenkaart bron- en nascheiding](#)
- Onderzoek naar klimaatimpact van 13 verschillende afvalstromen: CE, 2020 - [Klimaatimpact van afvalverwerkroutes in Nederland](#) plastic: p. 18-23, drankenkarton: p. 24-27, metalen verpakkingen: p. 28-33.)

Vragen?

Heb je specifieke vragen over het verbeteren van rendement en/of kwaliteit van gescheiden PMD, neem dan contact op met VANG via onderstaande link.

Ook voor algemene vragen over het VANG-programma en ondersteuning bij VANG-gerelateerde vraagstukken, kunt u [hier](#) contact opnemen met een van de VANG-adviseurs.